ANY I. BARCELONA 14 DE MARS DE 1868. NÚM 11.

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ.

CARRER DE LA PRINCESA,
número 1, pis 2.

2 cuartos.

ADMINISTRACIO.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG,
Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

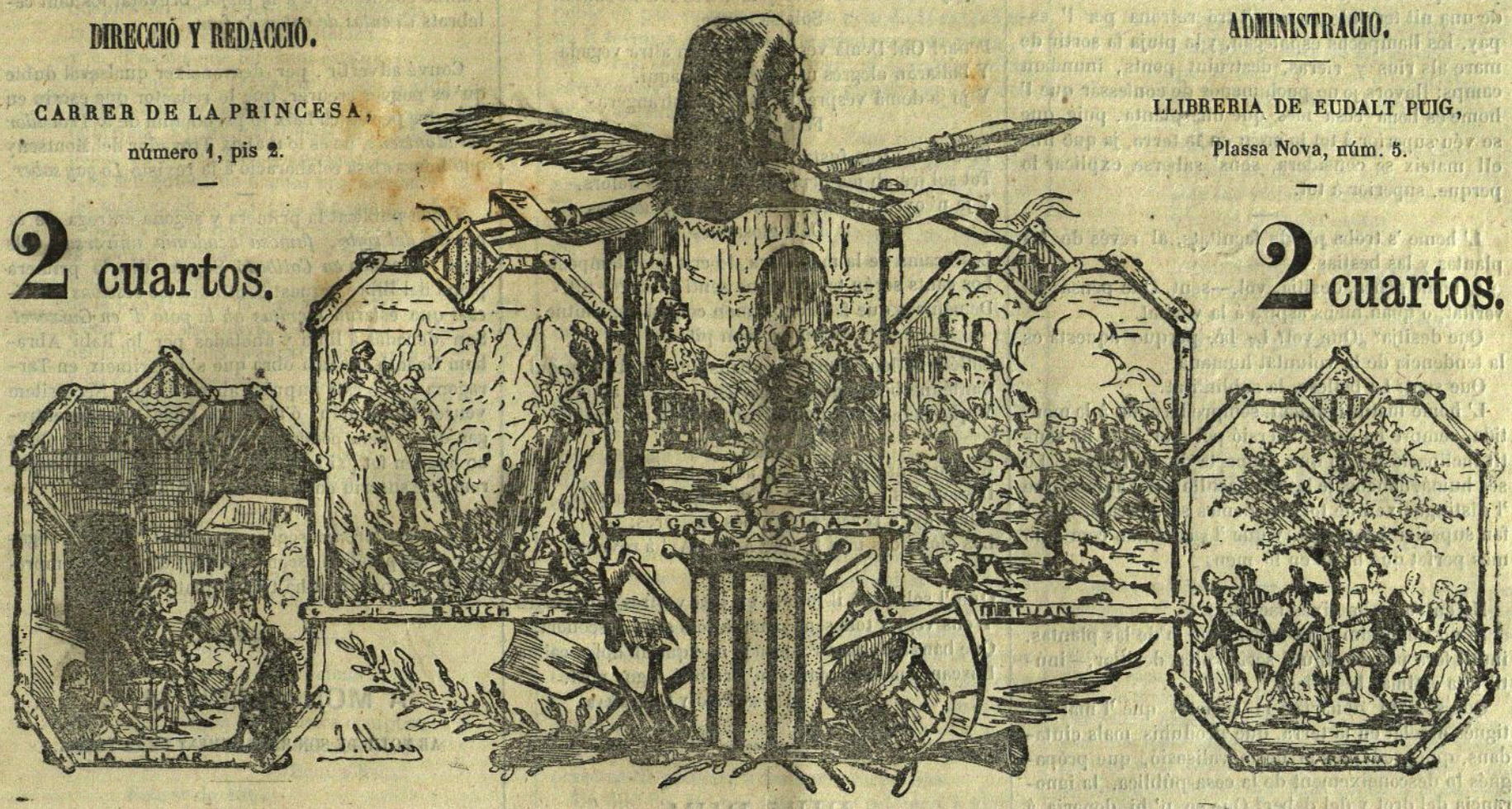

LA BARRETINA.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Advertencia, per la Redacció.—*Conferencias religiosas*, per Antoni Duran y Roca, Pbr.—*¡Adeu!* per Ramon Picó y Campamar.—*Rum, Rum.—A mon amich M. C.* per J. Roca y Roca. —*A fóra y adintre. Cuadros de costums catalans*, per Joseph Roca y Roca.—*Lo Jardi del amor*, per ***—*Teatres*, per Z. de V.—*L' or*, per S. T. y T.—*Acudits.—Solució á la Xarada del número passat.—Solució al geroglífich del número passat.—Xaradeta*, per Joan Buger.—*Geroglífich—Cridas.*

ADVERTENCIA.

Accedint á las repetidas instancias que 'ns han dirigit molts de nostres lectors, desde avuy destiném part de la quarta plana y tota si convè, á la inserció d' anuncis. Lo nostre semmanari, te mes de 4000 lectors, y per lo tant creyém que los anuncis que en ell se publiquin podran donar verdaders resultats als interesats. Los préus serán equitatius, pe'ls quals deurán entendrers ab la nostre Administrador, que no es altre que Don Eudalt Puig, llibreter de la Plassa Nova.

Convé advertir, que los nostres lectors no se veurán perjudicats en la lectura, pues quan los anuncis umplin la plana quarta, llavors procurarém disminuir la lletra de algun article á fi de que 'l lector quedi recompensat degudament; no es aixo sols, sino que si convé, fins estém disposats á aumentar lo tamanyo del periódich.

Lo nostre afany es satisfer als lectors, y per lograrho farém tot quan estiguia á nostra má.

També devém advertir que la redacció de *La Barretina* conta ab molt bona colaboració comforme se 'n podrán cerciorar nostres lectors per la llista que publicarem en un de nostres próxims números.

La Redacció.

CONFERENCIAS RELIGIOSAS.

I.

IDEA DE LA VIDA.

¿Qu' es viurer?

Pera contestar á eixa pregunta, bona cosa mes important de lo que á primera vista sembla, es precís meditar un poch sobre la naturalesa del home, la sèva manera de ser, lo fi pera que fou criat, y l' objecte á que ha de tendrer.

Sens dupte que semblants meditacions no se las fá ningú, perque per desgracia la major part dels homens tenen una idea molt equivocada de la vida.

Per uns es l' home comparable tant sols á un vegetal: naix com las plantas, vegeta com las plantas y mort com las plantas. Per ells no hi há creencias, no hi ha fé, no hi ha esperansa. No 'ls hi parléu de los germans que pateixen fam y set perque qui no tè fé, qui no tè esperansa, mal pot tindrer caritat.

Si per desgracia, lo qui aixis conceptua la vida, es un home de mals instints, ¡ay pobra humanitat!

Com tè de obrar bè aquell que no espera ser recompensat? ¿Y com pot deixar de obrar mal, lo qui no espera ser castigat?...

Se 'ns dirá:

L' home ha de obrar bè per convenciment, no perque esperi recompensa.

Aixó es cert; mes pera que aquestas ideas tinguian cabuda en la inteligencia de 'ls pobles, es indispensable que aquests estiguian mes adelantats, que no careixin d' instrucció: que tinguian plé coneixement de las sèvas obras.

—

Torném á la primera reflexió.

Qu' es la vida? nos preguntém per segona vegada. Será tal volta la vegetació de las plantas, ó es que Dèu y la naturalesa nos han volgut fer mes grans?.., Si jo no fòs mes que una planta, si jo no fòs de mes nobla condició que lo arbre que naix en la terra pera morir en la mateixa terra,—malehiria mil voltas la vida: desitjaría no haber vingut al mon.

—

Quan jo veig al mèu semblant cultivant las plantas, donant vida al arbre que li ha de donar sombra, fent vegetar la terra que li ha de proporcionar fruits, aliments, vida material: quan jo veig al home dominant las feras del desert, domesticant lo camell y lo elefant, espantant al furiós lleó y al valent tigre: quan jo veig al home gosant en la sublimitat de las matinadas d' estiu, ab son oreig dols y suau com l' esperansa, ab lo seductor cant de 'ls aucells, ab lo murmuri de las fonts, ab la remor de las fullas dels arbres, ab los daurats raigs del sol que llansan la rialleta al jorn que ja comensa á sortir: quan jo veig al home extassiantse ab la sublimitat de la nit serena

y tranquila com la conciencia de un home honrat: ó de una nit terrible en que 'l tró retrona per l' espay, los llampéchs espategan, y la pluja fa sortir de mare als rius y rieras, destruint ponts, inundant camps; llavors jo no puch menos de confessar que l' home es bona cosa mes que una planta, puig que se véu superior á tot lo creat en la terra, ja que fins ell mateix se considera, sens' saberse explicar lo perque, superior á tot.

—

L' home 's troba ple de facultats, al revés de las plantas y las bestias.

L' home pensa, desitja, vol,—sent. Que pensa? La veritat, ó quan mens aspira á la veritat.

Que desitja? ¿Que vol? Lo bè, perque aquesta es la tendencia de la voluntat humana.

Que sent? La bellesa, la sublimitat.

L' home instintivament, sempre ha odiat á la mentida, sempre ha sentit aversió pel mal, may ha sentit inclinació per lo que s' aparta de la bellesa. Lo ser humá, donchs, tè las tres facultats del ánima, que 'l distingueixen de tots los demes sérs creats, que 'l fan superior á tots ells, y que 'l presentan com á lo més perfet que hi ha en lo mon.

—

No en va tenim eixas facultats

Si no tinguesim altra missió que la de las plantas, inútil fora pensar, inútil seria voler, desitjar,—inútil fora estimar la bellesa.

Que se n' hi donaría á la societat que 'l mal estiguès arrelat en la terra, que produhis mals ciutadans, que prediqués la desmoralisasió, que propagués lo desconeixement de la cosa pública, la ignorancia del dret y del deber? Que se n' hi donaria á la societat lo triunfo de la mentida, ab tots los sèus mals, inculcant la hipocresia, produint Judas á millons y prèdicant lo que no es, no ha sigut may, ni pot arribar á ser?... Y que li faria al home, á la societat, al mon enter, la negació absoluta de la bellesa, la existensia de la deformitat? Quina falta li faria la bellesa moral prodigant la caritat, portant lo consol als malalts, donant menjar á qui te fam, socorrent en una paraula al necesitat?

—

L' home ha vingut á la terra pera investigar la veritat, pera treballar per son triunfo; l' home es vingut á la terra á cultivar la bellesa, aixis la física com la moral; l' home, en fi, ha vingut á la terra pera practicar lo bé

Eixa es la seva missió, eixa es la idea certa y segura qur nosaltres tenim formada de la vida humana.

Eixa complerta, encara n' hi resta una altra de mes elevada: donar comte en lo cel de com ha usat de las sevas facultats en la terra.

. . . . . .

ANTONI DURAN Y ROCA, PBR.

¡ADEU!

—

Los jovens y donzelles ja n' ixan del vilatge;
Botant parets y marges s' aplegan als sequérs.
Ja hi son! *Alatxa! Alatxa!* Tot d' una ompliu de teya
Tots los festers

Ja ballan les donzelles y alegres totes voltan
Rodant los flams de teya que amollan flochs de fum
Com un esbart de blanques, llaugeres papallones
Volta la llum.

Los glosadors s' asseuhen, la gent los enrevolta
Devall lo vert fullatge del vinclidis parral
Y en ales de l' oratge ne van volant ses gloses
Pel figueral.

L' enamorat festetja prop de la nina amada;
Tranquils los vèlls escoltan los cants del glosadors,
Les nines al sentirlos alegres totes parlan
de sos amors.

Tots cantan y tots riuhen, á pler á pler festetjan,
Tots tenen una nina ab qui d' amor parlar,
Sols jo tot sol me miro y mentres tots ne cantan
Sols se penar.

Penar! Oh! Demá vespre, vendrán altra vegada
Y ballarán alegres un' altre volta aquí,
Y jo ja demá vespre devés terra estrangera
Feré camí.

Demá dins una fusta en mitj del mar llansada,
Tot sol iré ab ma pena, tot sol ab mos dolors,
Y ja n' oyré los tendres corrandes amoroses
Dels glosadors.

Los brams de la mar blava, lo crit de la tempesta,
Los cants serán talvolta que senti en negre nit,
Dementres que fet trossos mon cor irá sagnantne
Dintre mon pit...

Balléu! Balléu! Donzelles abans que l' auba tranqui,
Canteúne belles gloses, parléune tots d' amors,
Y que demá l' oratge los cants fins á mi arribi
Dels glosadors.

Restéu sense dolança tots asseguts alegres
Dessota los verts pámpols d' atapahits parrals,
Adèu! ay! á reveure les nines ensiseres;
Los glosadors mos frares, Adèu! Ay! á reveure
Los figuerals.

Que 'l sol demá il-lumini en pau vostres campanyes
Y ens vegi á tots sens pena, á tots sens desconort;
Que banyi ab llum rojenca la nau que ab dolça calma
Lliscant les ones blaves m' arribi á segur port.

RAMON PICÓ Y CAMPAMAR.

RUM RUM.

Dema se posa en escena en lo teatre Principal, lo drama bilingüe *En Bach de Roda*. Eix drama, es degut á la ploma del ben conegut y aplaudit poeta catalá, en Francesch Pelay Briz. Com que savém lo que 's pot esperar de dit poeta, ja 'ns preparém á aplaudirlo.

—

Se nos ha dit que per últims del mes que som, se prepara per posarse en escena en la teatre Romea, lo drama del Sr. Balaguer, D. Joan de Serrallonga, traduit al catalá. Lo estreno será en la nit del benefici del simpátich galan jove Sr. Tomás; si es aixis tindrém duas satisfaccions al plegat, per las que creyém podrém aplaudir ab justicia, al Sr. Balaguer y al beneficiat.

—

Tambè havém sapigut que 'l jove poeta en Joaquim Riera, te ja bastant avansada una traducció de las sentidas poesías gallegas de la Sra. Rosalía de Castro. Que las acabi y nos las fassi coneixer aviat.

—

Ha visitat la nostra redacció lo primer número de «*La Legalidad*» nou periódich que ha comensat á veurer la llum pública en Blanes, y á qui 'ns apresurem á donar la ben vinguda.

—

La casa editorial de don Víctor Perez, tant reputa- y tant coneguda en aquesta capital, ha tingut la amabilitat de remetrerns la segona y tercera entregas de la obra monumental que baix lo titol de *Las mujeres célebres* está publicant aquell establiment. Hém de estar regoneguts á la visita, perque la cosa s' ho val. Una preciosísima lámina deguda al llapis del aprofitat artista senyor Contreras, acompanya y adorna la entrega. La part literaria segueix honrant al senyor de la Rada, lo propi que la editorial que dona justa y merescuda fama á la casa que dona á llum tal obra.

—

Dihuen que la traducció del Dante es dolenta. Esperém poderla comprar pera poderla llegir y dir clar y net lo nostre parer.

—

En lo próxim número, continuarém *los arguments contra la pena de mort* que ab tanta insistencia nos demanan alguns de nostres constants favoreixedors.

També continuarém á la major brevetat los tant celebrats *Cuentos de color de fum*.

—

Convé advertir, per desvaneixer qualsevol dubte qu' es pogues creurer, que lo redactor que escriu en lo nostre periódich baix lo pseudonim de *lo Trovador del Montseny*, no es lo mateix Trovador del Montseny que honra ab sa colaboració á la revista *Lo gay saber*.

—

S' han publicat la primera y segona entrega de *lo prodigi del sigle*, *famosa academia universal* dels Ases, fundada *en Collbató*. Segons diu la primera plana del llibre, aquest contindrá las *sessions burricals* que estarán *escritas ab la pota d' en Guixeret*. Son donadas á llum y anotadas per lo Rabi Abraham Gaenth. Es una obra que s' imprimeix en Tarragona y que está impresa ab molt lujo. Necessitem veurer tota l' obra, ó al menos unas quantas entregas mes, pera poder emitir lo nostre parer. Quan ho haguen fet, si lo llibre s' ho val, ens en ocuparem. Se suscriu en la nostra Administració.

—

La *mitja taronja* segueix agradant. Quatre vegadas s' ha posat en escena y se pot dir que la empresa del teatro catalá ha tingut quatre plens.

A MON AMICH M. C.

AB MOTIU DE SON RETRAHIMENT DE LA POESIA.

Qui pogués ser com tú, amich Mariano
que vius en plana hermosa
ahont canta l' ancèll,
ahont la vista hi gosa,
hont natura 's vesteix capritxosa
hont tot es pur, celestial y bell!

Qui pogués ser com tú!... En la matinada
quan pinta 'l sol naixent fresca rosada
ab lo pur brill de l' or,
quan fá mourer lo riu onas de plata,
quan los núvols se pintan d' escarlata:
¿No 's mou llavors ton cor?
¿Llavors no 's pinta ab los colors de l' or?

Qui pogués ser com tú!... quan las aucellas
fan resonar pèl bosch llurs cantarellas
del sol enlluernadas per lo foch;
quan tot canta, l' ovella y la pastora,
y fins la font sonora;
¿No cantas tú, tampoch?

No, no, que ja fá temps no son oidas
las cordas de ta lira,
fá temps, molt temps ja fá. no s' han sentidas,
las queixas de ton cor;
fá temps que no suspira
ton cor que plé d' amor ans suspirava,
aquell que avans cantava,
avuy no canta ja! Sembla qu' es mort.

Qui fòs com tú! La lira polsaria,
l' aucella llurs cantars m' ensenyaria,
la font ne donaria
frescura á mos cantars,
y alabaria al Dèu de Céls y terra
erigintli en mon cor, sagrats altars.

Qui fòs com tú! Las mes hermosas
de las ninas, vindrian carinyosas
pera escoltar conmosas
las mes dolsas historias del amor;
y escoltant de ma lira l' armonía,
lo sèu cor que d' amor tremolaría,
faria tremolar també 'l mèu cor

Que felis, amich meu! Que felis fora
á ser com tú, veyentne la natura
vestida de ventura!
Si 'n fora jo també de venturòs!
Tú 'ls ulls has aclucat á la bellesa,
tú deixas apagar la flama encesa,
qu' en ton front avans duyas orgullòs!

Que ho fá que n' has deixat ara la lira?
Potser ja no t' inspira
l' amor felis que t' inspirava avans?

Suspirs del cor, amich, ara 'ns demana
la dama qu 'es comptesa catalana
y molt avans que tot, som catalans!
Los cants dels Trovadors, li son la vida,
cantem ab fé y amor;
la lasseta, ay, un jorn quedá adormida,
potser no la veuriam despertada,
si al sèu entorn no haguès una maynada
fet mourer ab sos cantars son tendre cor!
Sota 'l llorer de gloria
la dama ne dormía
y ab pler se deixondia
de la lira al sentí 'ls tendres acorts;
y encar no l' escoltava,
del arbre algunas brancas n' arrancava
y ab ellas coronava
lo front dels Trovadors!
Oh canta, amich mèu, canta,
encar no son las brancas acabadas.....
Fins y tant que las mans tingas cansadas
la lira vès polsant,
y de segur aixis, nostra matrona
te donará, amich mèu, una corona
l' enveja téva y dels demes l' encant!
Cantem, cantem!.. També vull que s' escolti
ma véu entre la tèva,
encara que la mèva
ne sia enrogullada y sens primor;
jo crech que 'm será admesa
quan sapiga algun jorn nostra comptesa
que d' ella sò tan sols d' ánima y cor!

J. Roca y Roca.

Febrer de 1867.

A FORA Y A DINTRE.

Quadro 2.°

LA VARA DE LA JUSTICIA.

Ara que coneixéu als dos puntals del poble, es just que 'us fassa coneixer aixis mateix lo bastò que tot sovint espolsa lo jech dels pobres burgesos: la vara de la justicia. Mes no 'us espanteu, que 'l garrot del batlle, es com la má de una bona mare, que dona dugas, tres y si voléu quatre natas á son fill; pero que may li trenca cap ós, ni li fa cap blau á l' esquena. Lo mes que reban los pajesos, quan no cumpleixen las ordenansas del municipi; (perque aixó si: la lley avans que tot) es una sangría de dos ó quatre rals de penyora, quantitat que serveix al batlle pera comprar aigua sedativa pera ferse passar los mals de cap. Perque en Cebriá, al darrera de las contribucions, de las quintas, de tots los afanys, tribulacions y amohinos que porta en si la obligació de governar un poblet,—pért una borratxada de jornals de cavar y esmajencar, y d' una manera ú altra 'l bon home te de resquitarse de lo que deixa de guanyar. Aixis es que ha inventat un medi per lo quin se rescabala de los jornals que pert y de las cullitas que á poders' hi emplear, serian mes productivas. ¿Sábeu quin es aquest medi? Lo ban!.. Lo qui á la matinada deixa d' escombrar y de regar lo carrè, paga quatre rals: lo qui diu un renèch ne paga sis: lo qui fá pèls cantons alló que prohibeixen aquells rétols que en ells hi ha pintats y que comensan ab lo comú «*Se prohibe*» y acaban ab lo «*bajo la multa de dos reales vn.*» y en los quins s' hi llegeix entremitj la paraula «*orinar*,» paga la mitja pesseta sense descontarne ni 'l quarto de hú que fa los disset de que 's compon, perque 'l quarto de hú serveix pera pagar á la vegada al qui fá de nunci y d' agutzil al mateix temps, que es qui en reprensentació del senyor Batlle moltas vegadas los cobra.

Quin gobern mes car! esclamaréu vosaltres. Quin' orga de rahons! sens dupte diréu; mes ay si los del poble vos sentissen! prou á cops de pedra vos acomanyarian lluny de las parets de la població: perque 'l poble n' está content, perque es un home que á pesar de son rigor, fa justicia á tothom, grans y xichs homens y donas, jovens y vells, pobres y richs, y fins als gossos y als gats. Ell ja ho diu:—Valdament lo poble en pés, se repanjès en lo pom de la meva vara no 's torceria, perque la he criada sempre dreta, y las varas son com las personas, si 's posan tortas, adresséulas, qu' encara que al principi ploren, despres vos donarán las gracias.

Ara bè 'm diréu vosaltres. ¿Com pot ser que un home aixis siguia estimat persos gobernats? Aquest ara nos vol pintar á San Cristófol nano, de segur direu; mes jo que no m' espanto may perque, sempre tinch recursos pera sortir del pas, vos esplicarè las ventatjes de que disfruta 'l poblet, baix lo gobern de 'n Cebriá.

En primer lloch per compte de pujar las contribucions, han baixat de tal modo, que fins dona gust lo pagarlas. ¿Y savéu que ho fá? Que en Cebriá quan naisqué possehia ja tots los dons que deuhen adornar á tot bon arcalde; ganas de serho, gust y honradesa quan pot cumplir sos desitjs y á mes la rectitut y justicia de la que ja n' hem parlat, y de la que vaig á donarvos una proba, contantvos lo que un cert dia l' hi succehí.

Arribá un temps en que la canalla del poble feya unas entremaliaduras que feyan esgarrifar. Trencar vidres, lligar fils de part á part del carrer, posar cordas per entrabancar á la gent, fer pedradas, robar fruyta, embrutar las anellas de las portas y altras que no es convenient que vos las diga eran sos caballs de batalla. En Cebriá tenia un fill que feya lo mateix que 'ls altres. Lo batlle fèu fer una crida per la que condemnava á estar dos dias al cep, al xicot que atrapés *en sentit hostil*, y á mes á duas pessetas de penyora á sos pares respectius.

Un dia, no, era una nit, anava pel carré á vigilar si 's complian sas ordres. Era fosch com una gola de llop. Tot plegat lo batlle que caminava distret tirant calculs de los bans que durant l' any havia fet pagar, sentí que una cosa se li posava entre sos péus y caygué al mitj del carré. Dos rialladas s' oiren. Lo batlle esvarat s' aixecá y corregué al derrera dels dos xicots que lleugers com dos cunills fugian del lloch en que havian entravesat la corda. Lo batlle 'ls atrapá y lo primer Dèu vos guart fou un cop de vara á l' esquena, que 'ls fèu veurer las estrellas, y baixar las llágrimas cara avall. Despres los agafá pèl bras y se 'ls ne portá á casa sèva. Al arribarhi... oh sorpresa!.. un dels presoners ¿qui diriau qu' era?.. Era son fill, lo fill del sèu cor!

Sa mare intercedí per la criatura; mes en Cebriá, com un altre Joan Blancas, que ans de rendir la plassa de Perpinyá tirá á sos enemichs la daga que devia sacrificar al fill de son cor,—féu pagar una pesseta de penyora á sa muller per batxillera, y féu posar á son fill de camas al cep.

Arribá 'l diumenje y fent treurer als dos xicots de la presò, los amonestá davant lo poble reunit en l' era que servia de plassa. Part de la gent aplaudiren la justicia del batlle inexorable; pero n' hi hagué d' altres que demanaren que pagués lo ban de duas pessetas, imposat al pare de tota criatura que s' atrapès *en sentit hostil*.

En Cebriá diguè que estava disposat á ferho, y ficantse la má á la butxaca dreta de l' armilla, tragué los vuit rals que se 'ls ficá á la vegada á la butxaca esquerra.

Molta gent protestá; mes ell, després d' haverlos—hi fet pagar altras penyoras per trencar lo respecte á l' autoritat, los hi pintá ab los colors de la veritat, que densá qu' era arcalde no cullia casi bè res: que densá qu' ell gobernava las contribucions havian baixat, y 'l poble anava millor ordenat... y... que d' una cosa ó altre ell tenia que viurer!

Joseph Roca y Roca.

LO JARDÍ DEL AMOR.

A...

Cada any ab la primavera
naix la flor per morí al Juny,
y quantas ni ha que moren
lo jorn mateix que han nascut!
Vas naixe en Maig, fa quinze anys,
y ab tú las flors de tas gáltas,
que al sol de l' Agost no moran,
ni 'l fret del Janer las mata.

Sempre frescas sempre bellas
vessant de flaires suáus,
com las violas bosquetanas,
com los lliris del estany.

Quí del jardí de tas galtas
fos lo jardiner, Amor!
y ab quin gust que las floretas
regaria de patons.

...

TEATRES.

LA MITJA TARONJA.

Siguém imparcials, no seguim la doctrina abuy día posada molt en ús de donar abrich á la enveja ó la rabia; siguém imparcials, distingimnos de certs escriptors, que de tals sols tenen lo nom, tota vegada que ni la primera qualitat del literat tenen: l' educació—y diguem lo que 'ns ha semblat *La Mitja taronja*. Mes avans convé consignar que en las nostras críticas dramáticas, serém rigoristas, criticarém ab justicia, mes sense adulació,—y si alguna vegada nos veyém precisats á dir mal d' una obra, ho farém si be— y ab aixó 'ns distingirén dels literats de moda, no de modos—sempre anirém ab l' urbanitat á la má.

La Mitja taroja es bona ó dolenta? Los retórichs que tot ho concedeixen al art y res al géni, dirán sens dupte que *La Mitja taronja* es dolenta; mes los quí com nosaltres proclaman lo triunfo del geni, sense desconeixer la influencia del art—los quí com nosaltres estiman á Shakspeare y á Calderon ab tot y sos innumerables defectes,—nosaltres trobém bastant regular l' obra del senyor Arnau.

Lo segon acte, per exemple, no agrada als critichs rutinaris y á nosaltres es lo que 'ns plau mes de la obra. Es veritat que considerat baix lo punt de vista del art, sóbra en la comedia; mes á nosaltres 'ns hi fa l' efecte de un adorno que contribrueix á la major bellesa de la comedia. Si aném á mirar aixó, també fora inútil una de las millors escenas del Hamlet y á fé que 'ls critichs rutinaris dehuen distar moltissim de trobarla dolenta. Veritat es que si Shakspeare visqués la vida mortal, li amargarian la existencia trobantli detestable lo que ara admiran. Tornem á *La Mitja taronja*.

Lo primer acte es lánguit y algun tant descuidat si be hi há algunas escenas bonicas, com per exemple la escena de la vinguda dels parents pera felicitar al americano arribat de poch. Hi ha algunas escenas monótonas, que 's fan pesadas y que disposan al espectador pera veurer una producció no mes que mitjana. Lo diálech no está salpicat de xistes, ni de aquella facilitat que tant distingeix al senyor Arnau y que tanta animació sol donar á las escenas. Aquest defecte lo te bona cosa mes de mitj primer acte.

Lo tercer es lo mes ben acabat de la comedia y quasi podriam aconsellar als autors dramátichs que 'l prengnessin per modelo. Lo desenllás de la comedia es lo principal obstacle ab que enssopegan tots los autors. Los finals de produccions se solen resentir de precipitació en lo desenllás, molts n' hi há que posan en us lo gran medi inventat per la escola francesa. Embolican, embolican, y á la fi no sabent desfer ni desenredar los embolichs,—no miran ab cosas y tallan allí ahont 'ls hi ve millor. Eix defecte qu' veyem en alguna producció catalana de no escás merit per cert—no 'l tè *La Mitja taronja*.

Veritat es que facilita lo desenllás, la fluixetat del argument que per cert es poca cosa, molt poca cosa, Fortuna dels detalls, que n' hi há de primer ordre, que distrehuen al públich y li fan oblidar que están veyent una comedia. Aixó es un defecte, mes un defecte que 's pot molt ben dissimular.

Respecte á la exposició de tipos, devém consignar com á ben delineats los del americano y la mare. Los del *jove corrido* y 'l del *como se llama* son amanerats y poch, ó gens originals. Eixos tipos en prous feynas podan perdonarse á Pi.arra y aixó qu' ell los ha introduit. Lo tipo del pare no mes es concebut y lo del promés ni concebut arriba á ser.

En cambi los dos de las duas noyas poden passar, si be distant de ser perfectes.

Acabarém nostre humil treball fentnos una petita observació. Hem vist *La Mitja taronja*, ens ha agradat moltissim, hem aplaudit y cridat cinch ó sis vegadas al autor; ¿y que?

Que deduim de l' obra, quina máxima hem aprés?

Cap. *La Mitja taronja* té aquest defecte, mas gran y mes trascendental de lo que á primera vista sembla.

Lo senyor Arnau te grans qualitats y per lo mateix pot evitar eix defecte.

Quatre paraulas sobre la execussió.

Aquesta fou bona, sent de aplaudir la acertadíssima direcció del Senyor Fontova que es un excelent actor y director.

No obstant, tant ell com la apreciable dama jove senyoreta Vilches deuen corretgir un víci que tenen, y es; que sempre afegeixen paraulas en los versos, contribuint d'aquesta manera á destruir la melodia y armonia imitativa dels mateixos.

Lo senyor Tomás estigué be, lo senyor Clucellas comprengué lo seu tipo, lo propi que lo senyor Soler. Es escusat alabar á la senyora Soler que s' ha sabut fer una reputació en lo teatro catalá, reputació justa y legítima.

La senyoreta Soler (altra dama jova de la companyia) y lo senyor Llimona, secundaren bastant be als demes actors.

Z. DE V.

L' OR.

Paraula mágica, cosa sublime, que condueix als homens á un precipici y no se n' adonan fins á ser baix d' ell, y llavors volguentne sortir d' allí, han provat de posar lo peu en lo primer esglaó, pero no poguentse agafar per cap lloch han resbalat y han caigut.

Tornan á provaro una, y duas, y cent y mil voltas, mes 'ls suchseeix lo mateix.

¡Oh tú! quants volguente adorar com si fossias un Deu, volguense agafar ab tú, volentne que 'ls ajudesis per arribar mes prompte al camí de la perdició te han seguit!

Tal volta volguente tu desprender d' ells, los hi has señyalat una víctima que inmolar, víctima ab la qual podrán saciarse del que, ja feya molt de temps que, ho buscavan.

Eixas personas que 's complauen en xuclar la sanch del próxim, no podrán may calificarse ab lo san nom de personas, may podrem avenirnos ab sos tractes, may podrán amistarse ab la gent sensata, y la posteritat ab son terrible fallo calificará eix vici ab lo nom de *avaricia*... nom terrible per uns, nom ple d' esglay per altres.

Y hem arribat á un cas, en que ella está en son apogeo, que inmola á moltas y moltas familias y que s' ha pres per un ofici, ofici per cert ben vil é ignominiós per la persona que 'l té, y ben vil y despreciable per tota la societat.

No diré may que no hajan quedat sers que mirin á aquesta gent com la cosa mes degradada que existeix, no diré may que tinguem de renunciar á tota fortuna, que deixem correr los diners, que no poguem ser richs, que tinguem de mirar ab indiferencia los plaers de aquest mon...

Jo no diré may aixó.

¿Perqué no podem ser richs si ab los medis ab quens n' habem fet, han sigut licits?...

Estich cert que 'l or ha arribat ha ser l' ídol d' aqueix mon.

Quants y quants olvidant sa honra y sa patria, no regoneixent á mes rey ni roch que al or mateix, despreciant l' amor y á Deu, han volgut ser sos esclaus y quan per fatalitat arriba dia en que eixos adoradors desesperats de no poguer alcansarho, surten á un camí pera robar, pera asesinar si 'ls hi negan lo qu'ells volen, als pobres é infelissos caminants.

Si despres de dias, si despres de mesos, si despres d' anys, á un d' ells li ha caigut en son poder alguna víctima, y s' ha pogut lliurar de las garras de la justicia; tenint un patrimoni licit ó no licit, se n' ha volgut anar als mars del mon, pera gosar d' aquella fortuna.

Pero com que pe 'ls mars del mon també hi ha borrascas, no pot gosarne d' ella, ja per lo remordiment, ja per lo contínuo sobresalt que té de que no l' agafia la justicia, y de morir en un cadals.

Fent mil ilusions, bullint son cap se torna boix; y jo ara dich: ¿que n' ha tret de sos diners, de tot l' or que tenia? que n' ha tret del palau que habitava? que n' ha tret de totas las comoditats que li prestava 'l luxo?... que n' ha tret en fi de tot lo que tenia pera distreurers?

¿No li valia mes á n' aqueix mísero mortal casarse, tenir una esposa bona per la casa, fills que 'l cuidesen en sa vellesa y treballar per tots ells y viurer en pro de la societat?

Si... si... mes, molt mes li valia aixó; pero volguentne aspirar á mes, y dar un vol no proporsionat á sas forsas, no hi ha pogut arribari y ha caigut per terra ensangrentat.

Vosaltres, los homens mes desgraciats de la terra, vosaltres que xucleu la sanch al vostre vehi per poder extreureli lo que sempre estéu desitjan; á vosaltras n' os valdria mes, digueu, deixar eix ofici y donar eixa fortuna al próxim á que un dia li vareu robar y que, tal volta ara n' está exent?

Ne feu per ventura alguna cosa?

Que 'n treyeu de eixos muns de tresors que oculteu baix una cova? que 'n treyeu quan haven mort, de deixar allí, ocults de tothom diners que traurian de la miseria á mes de un centenar de familias? se 'n aprofita algú? Per cert que no.

Quan arribará aquell dia en que tots regoneixem lo llum de la rahó, y regoneguda la cual pogam seguir aquellas santas máximas que un dia esculpí en lo Gólgota lo fill de Deu, pera que 's trasmitissein á las venideras generacions!

S. T. y T.

Reus, 4 de Mars de 1868.

ACUDITS.

Dialech entre un catedratich y un deixeble. Se tracta de uns exámens.

—No li faré mes que una pregunta, y ab aquesta n' hi haurá prou perque 'l reprobi:

¿Quánts habitants hi ha en lo mon?...

—Trescents quintillons, set cents vint y dos mil, quatrecents cuadrillons, setanta quatra mil trenta dos billons, mil millons y setcents vint y hu.

—¿Quants ha dit que no li entés?...

—Oh dispensim, vosté m' ha dit que no 'm faria mes que una sola pregunta y aixó ja foren dugas...

—Vagi en nom de Deu: queda aprobat.

Solució á la xarada del número passat.

Qui pogues tindre 'l teu tot
per riure 's de mes de quatre!
Dich: si no m' hi equivocat,
si decas lo *tot* es *ca—sa*

Solució al geroglifich del número passat.

Encara que hi ha una errada
d' inprempta, crech que vè á dir,
si decás jo no m' esguerro
que *com mes alts mes petits*.

XARADETA.

Es un sorull ma *primera*
que sol causar un tambor,
está bo qui esta *segona*,
perque no 's dol de cap ós;
ma *tercera* al inreves
es riu un poch caudalós;
lo mèu tot á casa meva
fa lo servey de un silló.

JOAN BUYER.

GEROGLÍFICH.

Lo dimaRs
Lo dimecRes
Lo divendRes
SONFATs.

Las solucions se donarán en lo número de dissapte.

Correspondencia de **La Barretina**.

Barcelona: Un catalá. Si passan 's publicarán P. No 'l puch servir. R. de A. Publicaré l' article. Un Obrer. Id. las Xaradas. A. X. T. Id la poesia. E. S. V. I. ho va endevinar. A. B. F. La conveniencia del periódich en lo primer. B. S. Publicaré la xarada. J. S la seva poesia se la va menja 'l fiscal. Endevinat lo geroglifich. No posaré l' epigrama. P. Se 'n va deixar un tros. B. Ll. Endevinat. J. C. Id. No copii d' en Ribat y Fontseré. T. P. Se publicaran. P. G. No puch. A. P. C. Publicaré 'l cuento corregintlo una mica. A. Ho publicaré. J. R. Id. menos l' epigrama. L. M. Endevinat. R. N. L' article que 'm va privar lo fiscal 's titulava «Abaix la Ciutadela.» No s' espanti que ja 'l publicaré a son devut dia. E. L. Publicaré la poesia. S. Z. Endevinat. P. R. S. Publicaré la xarada.—Mas Comellas de Esparraguera: A. P. Id. Olot: A. S. Per mica que pugui 'l complauré. Sabadell: J. B. y J. R. Publicaré las xaradas. Girona: Un enlutat. La seva solució era molt bona pero... *volaverunt*, com diuhen los llatins. Reus: S. Publicu l' article. A. S.

CRIDAS.

ARMAS, ARMAS.

ALERTA CASSADORS.

Se garanteixen y se donan á proba en lo carrer Nou de la Rambla (Compte del Asalto) número 86, pis 3.er, Barcelona.

ÚNICH DEPÓSIT EN CATALUÑA.

Rewolvers 6 tiros.		90	rs.
Pistola Lefaucheux.		70	»
Id. sensilla.		10	»
Pólvora inglesa, Pot.		14	»
Escopetas Lefaucheux.	de 180 á	500	»
Id. Id. 2 tiros.	de 400 á	2,000	»
Id. Id. 1 y 2 tiros.	de 100 á	600	»
Cartuchos el 100.		16	»

Fa grans espedicions á tots los punts y Ultramar.

ESTABLECIMENT ORTOPÉDICH

DE

D. EMILIO CLAUSOLLES,

professor en medicina y cirujía, sócio de la Academia médico-quirúrgica de Madrit y de Palencia, sócio fundador del Institut Médich de Barcelona, premiat en las Exposicions Universals de París en 1855 y 1867, etc. etc.

TRACTAMENT ESPECIAL DE LAS AFECCIONS SEGUENTS:

Desviacions de la columna vertebral en tots los graus.

Desviacions internas y externas de las camas, peus, brassos y mans.

Peus de pinya (varus) peus equinos, retraccions musculars y falsas anquilosis de las camas, etc.

Luxacions espontáneas, traumáticas y patológicas en totas las articulacions.

Hernias (vulgarment ditas trencaduras, relajacions—trencats, esbinsats.)

Arribat de poch de Paris, ahont ha permanescut durant la última Esposició Universal, ofereix al públich sos serveys, assegurantli trobará en lo mencionat estableciment, tots los adelantos que se han presentat en aquell concurs, y que la ciencia y la práctica han demostrat ser millor pera obtenir bons resultats curatius.

Consultas diarias y gratuitas, de 13 á 2.

Rambla del Centro, n.° 27,

BARCELONA.

DIRECTORS: D. ANTON SERRA Y D. F. UBACH.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jepús, carrer de Petritxol, 14.—1868.